

REGISTERBLAD

Namn och datum: Jeanette Erlandsson (000517), Staffan Bengtsson (000829)

OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I HALLANDS LÄN

Områdesnummer och namn: NN 27 BOLGENOMRÅDET

Kommun: Kungsbacka

Karta: 6B SV

Läge:

Areal: 86 ha

Naturgeografisk region: 15 d Ljungheds- och kustskogsområden längs svenska västkusten

Kust/havsregion:

Regionindelning för sjöar och vattendrag:

Agrara kulturlandskapsregioner:

Landskapsform: Sprickdalslandskap

Riksvärde

Våtmarkskomplex	Flora
	Fauna

Värdeomdöme: Bolgenområdet är kalkgynnad och har stora botaniska, entomologiska och ornitologiska värden. I synnerhet Fnusken har en artrik flora. Djurlivet är rikt i hela området där strandängar och kärr erbjuder fina biotoper för våtmarksfågel. Bolgenområdet är även ett rikt område för insekter och bl a har flera ovanliga skalbaggsarter påträffats.

Området är även ett värdefullt exkursions- och forskningsobjekt för bl a Göteborgs Universitet.

Huvudkriterier:

- A Område som särskilt väl visar landskapets utveckling.
- C Områden med hotade eller sårbara biotoper och arter.
- D Område med mycket rik flora/fauna.

Förutsättningar för bevarande:

Bevarandet av våtmarkernas värde kräver att områdets hydrologi skyddas mot dränering, vattenreglering, dämning och torvtäkt. Avverkning av sumpskog och i kantzoner kan skada naturvärdena, likaså gödsling och kalkning.

Området bör betas i ökad utsträckning, ingen konstgödsling bör ske. Røjning av sly. Vassrøjning kan övervägas på något ställe. Eventuell framtida rensning av bäcken från Fnusken måste göras försiktigt och med syfte att bibehålla vattnet till läge och djup. Granplanteringen bör om möjligt borttagas, inga nya granplanteringar bör tillkomma.

Eklunden i nordväst bör lämnas för fri utveckling, inget bete med tanke på den känsliga floran.

Säkerställande:

Områdets huvuddrag: Bolgenområdet ligger mitt på Onsalahalvön med en värdefull landskapsbild. Det består av våtmarkerna Kärremosse, Fnusken och Svensmosse och omgivande ängs- och hagmarker samt Lille mosse. Våtmarkerna är medelrikkärr som bildats på avlagringar av glacial lera. Tidigare torvtäkt i Fnusken har blottat lager av lera och skalgrus. Den näringsrikedom som kalken ger har medfört att flera för trakten och länet mycket ovanliga växter förekommer i och kring "sjön". Avrinningen sker från Kärremosse till Fnusken via en bäck till Svensmosse, därifrån avvattnar Knapabäcken dessa våtmarker.

De blöta delarna av kärren är helt bevuxna med bladvass och smalkaveldun, i Fnusken finns dock även öppna vattenytor. I högstarrzonen dominerar flaskstarr och sjöfräken. Mer betade partier har en kärrkavlevegetation där även ryltåg, mannagräs och knapptåg förekommer. Lågstarrzonen domineras av hundstarr men även plattstarr och kärrviol växer där. I synnerhet Fnusken har en artrik och krävande flora, utöver de som redan nämnts påträffas även t ex jättegröe, kärrstjärnblomma, sjöranunkel, sumpfräne och vattenstakra. Den norra delen av Svensmosse är bevuxen med sumpskog av björk med inslag av al och barrträd. Våtmarkerna är annars till större delen helt öppna, endast bevuxna med spridda individ av gråvide, jolster m m. På några ställen vandrar slyvegetation in.

De igenväxande kärr- och vattenytorna omges av fuktängar. Merparten av fuktängarna betas tillsammans med högre liggande ängsmark . På en del ställen går betet även ut i kärren. Tyvärr har betet upphört på några ställen, fr a vid Kärremosse. I Svensmosse återfinns innanför lågstarrbältet en vegetation bestående av främst vecketåg, kärtistel och tuvtåtel. Vid Kärremosse och Fnusken finns bl a högörtäng med älgört, kabbeleka och gulvial. På ohävdad ängsmark dominerar tuvtåtel. På friska till torra delar vid Svensmosse påträffas en övergång mellan tuvtåteläng och örtrik torräng. Darrgräs och ängsskallra växer där i mycket riklig mängd. Även kamäxing, rödklöver, humleblomster och rödven förekommer. På en kulle invid Svensmosse finns torr betesmark med bl a stagg, knägräs, backtimjan, ljung, skogsklöver och kamäxing. På betesmarken invid bäcken mellan Fnusken och Svensmosse växer de ovanligare arterna låsbräken, vildlin och spåtistel.

Väster om Kärremosse finns en liten lund bevuxen med ek och hassel med inslag av rönn, björk och en. Vildkaprifol klänger upp i träd och buskar. Här finns en rik flora av vårblommor: Smånunneört, desmeknopp, blåsippa, vitsippa, vårlök, svalört, storrams och skogsbingel.

Djurlivet är rikt i hela området. Strandängar och kärr erbjuder fina biotoper för våtmarksfågel. Bland häckande arter märks bl a vattenrall, rörhöna, enkelbeckasin, hornuggla, gulärta, näktergal och sävsångare. Bland de rastande fåglarna kan nämnas smådopping, häger, sångsvan, kricka, årta, brun kärrhök , blå kärrhök, fjällvråk, tornfalk och trana. Bland vintergästerna märks t ex varfågel och steglits. Sandödlan förekommer vid Svensmosse. Bolgenområdet är också känt som ett rikt område för insekter. Bl a har de ovanliga skalbaggar Carabus convexus, Carabus clatratus, Pterostichus arerrimus och Hydrous aterrimus påträffats. Andra anmärkningsvärda fynd är blodigel (Hirudo medicinalis) och sötvattenssnäckan Lymnaea stagnalis.

Anmärkningar:

Område nr 39 i naturvårdsprogram för Hallands län (Kungsbacka kommun).

En stor kraftledning spänner över Fnusken och skämmer det vackra landskapet. Bäckan mellan Fnusken och Svensmosse har på 80-talet grävts ut och rätats. Detta fick till följd att Fnusken och Kärremosse sänktes något. Vid bäcken finns också en mindre granplantering.

Klass 1 objekt i våtmarksinventeringen i Hallands län - 06B4E01 Kärremosse, Svensmosse, Fnusken och Lille mosse.

Delar med i ängs- och hagmarker i Kungsbacka kommun (klass 2) - 51 Bolgenområdet

Referenser:

Länsstyrelsen 1996. Naturvårdsprogram för Hallands län, del 2 Kungsbacka kommun.

Länsstyrelsen 1985. Våtmarker i Hallands län, 1985:1.

Länsstyrelsen 1990. Ängs- och hagmarker i Kungsbacka kommun, 1990:2.

Göteborgs Ornitologiska Förening, 1993. Skyddsvärda fågellokalerna i Göteborgstrakten,